

*Лемак Василь Васильович,
доктор юридичних наук, член-кореспондент
Національної академії правових наук України,
професор кафедри теорії та історії держави і права
юридичного факультету ДВНЗ
«Ужгородський національний університет»*

СУЧАСНІ ВИМІРИ ПОЗИТИВНОГО ПРАВА

[Рецензія на монографію Луцького Р. П. Позитивне право в контексті сучасних наукових реалій. / Р. П. Луцький. – Івано-Франківськ, 2016 – 412 с.]

Трансформаційні процеси, демократичні перетворення, які мали місце під час та протягом Революції Гідності надали змогу по-новому переосмислити багато підходів щодо вивчення явищ правового життя українського суспільства.

Особливе місце в ієрархії цінностей займає сьогодні природньо-правове праворозуміння. Поряд з цим, на жаль, проблематика присвячена висвітленню положень позитивного права не стала предметом сучасного монографічного вивчення та висвітлення. Втім, зрозуміло, що саме таке осмислення або переосмислення в сьогоденних наукових реаліях є необхідною умовою стабільності і дієвості право- та державотворення в Україні.

Крім того, незважаючи на величезний науковий доробок вітчизняних і зарубіжних учених, присвячених багатьом аспектам формування і розвитку позитивного права у демократичному соціальному просторі, деякі з них і дотепер залишаються поза межами наукового аналізу. Зокрема, специфічний характер має дослідження діалектики формування і розвитку позитивного права у контексті основних природно-правових і соціокультурних засад функціонування сучасного суспільства і держави. Попри те, що постановка даної проблематики вже частково має місце у науковій літературі в межах різних галузей доктринальних учень, актуальність її дослідження виходячи із теми запропонованого дослідження, обумовлена обґрунтуванням соціокультурного підходу щодо розумінні сутності права.

Теоретична основа наукової роботи включає в себе праці учених-спеціалістів як із загальнотеоретичної юриспруденції, так і з різних галузей права; зокрема, використано ті їх публікації, в яких так чи інакше порушується питання щодо основних засад формування і розвитку сучасного позитивного права та особливості його ціннісного прояву у контексті визначеної соціокультурної парадигми.

Представлена монографія є логічно-структурованим дослідженням, що дозволяє успішно вирішити поставлені перед автором завдання.

Перший розділ «Позитивне право як явище соціальної дійсності» включає в себе два структурні підрозділи, в яких автором висвітлюються історичні умови виникнення, засади та витоки позитивного права, а також особливості розумінні позитивного права в європейській правовій думці.

У другому розділі дослідження «Сучасне праворозуміння: основні підходи та виміри» розкриваються основні методи та виміри сучасного праворозуміння, визначено його типи, основоположні уявлень про форми виразу позитивного права та бінарну

опозицію, основну антиномію, яка характеризує співвідношення природнього та позитивного права.

Третім розділом монографічного дослідження «Позитивне право та проблеми ефективності правового регулювання» окреслюються особливості впливу права на систему законодавства, а також співвідношення позитивного права і «якості» вітчизняного правосуддя та удосконалення інституту юридичної відповідальності в контексті дієвості цього ж права.

Попри позитивний погляд на запропоновану монографічну роботу у майбутньому дисертаційному дослідженні хотілося, щоб автор ґрунтовно висвітлив питання конвергенцію (зближення) правових систем між собою, оскільки воно є складовою загального процесу глобалізації сучасного права. Крім того, об'єктивним наслідком цього процесу є збільшення багатоманітності системи джерел права відповідної держави, що, у свою чергу, суттєво впливає на їх ієрархічність, оскільки джерела національного права доповнюються все новими видами, які навіть можуть бути не характерними для історичного розвитку відповідної країни.

Попри висловлене побажання, рецензована монографія являється спеціальним науковим дослідженням, в якому систематизовано сучасні теоретико-методологічні і концептуальні підходи щодо аналізу позитивного права, визначення сутності та ознак сучасного праворозуміння, а також проблем ефективності правового регулювання через призму якості цього ж права.

Вважаю, що представлена наукова робота буде корисною для розвитку вітчизняної юридичної думки і слугуватиме подальшому удосконаленню і збагаченню практики в сфері юриспруденції.